ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Michala Mazance, Mgr. Jana Passera a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce O. K., zastoupeného Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou v Praze 4, Pod Terebkou 12, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2006, čj. OAM-255/VL-10-K01-2006, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2006, čj. 28 Az 34/2006 - 16,

takto:

I. **Kasační stížnost se zamítá.**

II. **Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

III. **Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.**

IV. **Odměna advokátky Mgr. Bohdany Novákové se určuje částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 6. 2006, čj. OAM-255/VL-10-K01-2006, neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a rozhodl, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, který ji rozsudkem ze dne 27. 9. 2006, čj. 28 Az 34/2006 - 16, zamítl, neboť dospěl k závěru, že skutková zjištění, z nichž rozhodnutí žalovaného vycházelo, byla dostatečná a právní závěr žalovaného je v souladu se zákonem.

Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Dovolal se stížních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tj. nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí, resp. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Namítl nesprávnost závěru soudu, který sice uznal pochybení žalovaného, ale spokojil se s tím, že žalovaný neuvedl informační zdroje pro svůj závěr o neexistenci překážky vycestování. Soud podle něj pochybil, když „z kontextu" podivně a nepřezkoumatelně dovodil, že „situace je zcela zřejmá". V této souvislosti připomněl, že v březnu 2005 proběhla v Kyrgystánu revoluce a noví vůdci země se nevybíravým způsobem vypořádávají s nepohodlnými občany. Krajský soud i žalovaný svou úvahu o neexistenci překážky vycestování omezili pouze na soulad rozhodnutí s čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, žádný jiný mezinárodní závazek České republiky (např. čl. 3 a 8 Evropské úmluvy) v této souvislosti nehodnotily. Rozhodnutí krajského soudu i žalovaného jsou proto podle stěžovatele z uvedených důvodů ve vztahu k překážce vycestování nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. Stěžovatel dále namítl, že řízení o žalobě bylo vedeno v jazyce, kterému nerozumí, odkázal přitom „k rozhodnutí Ústavního soudu č. 186/95". Řízení před krajským soudem je tak stiženo jinou vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Přesah vlastních zájmů spatřuje stěžovatel především v zájmu na tom, aby Krajský soud v Hradci Králové neopakoval svá pochybení v budoucnu v ostatních případech.

Žalovaný popřel oprávněnost kasační stížnosti a domnívá se, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Tvrzení stěžovatele o nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí o neexistenci překážky vycestování pro nedostatek časově odlišných informací o zemi původu v odůvodnění rozhodnutí je obecné a nepodložené. Nadto je nutno přihlédnout ke krátkému období mezi příchodem stěžovatele do České republiky a podáním žádosti o udělení azylu v únoru 2006 na straně jedné a vydáním rozhodnutí o neudělení azylu v červnu téhož roku na straně druhé, jakož i k aktuálním zdrojům použitých informací. V azylovém řízení bylo mimo vší pochybnost prokázáno, že stěžovatel přijel do České republiky jako typický ekonomický migrant a po skončení platnosti víza požádal o azyl, aby si zde legalizoval pobyt. Tento závěr je rovněž určující pro rozsah a míru podrobnosti při zkoumání situace v zemi původu stěžovatele. K ochraně pobytu stěžovatele na území České republiky slouží zákon č. 325/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů, nikoli instituty mezinárodněprávní ochrany zákona o azylu. Žalovaný navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost, popř. její zamítnutí pro nedůvodnost.

Rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb., proto postupoval Nejvyšší správní soud podle soudního řádu správního ve znění modifikovaném tímto zákonem a ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a je tedy přijatelná. Výkladem institutu přijatelnosti a demonstrativním výčtem jejích typických znaků se Nejvyšší správní soud zabýval např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, dostupném na www.nssoud.cz, v němž dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, popř. které jsou dosavadní judikaturou správních soudů řešeny rozdílně, nebo tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. V posuzované věci Nejvyšší správní soud dospěl k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel především namítl nesprávnost závěru krajského soudu, který sice uznal pochybení žalovaného, ale spokojil se s tím, že žalovaný neuvedl informační zdroje pro svůj závěr o neexistenci překážky vycestování. Soud podle něj pochybil, když „z kontextu“ podivně a nepřezkoumatelně dovodil, že „situace je zcela zřejmá“.

V souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozhodnutí ze dne 3. 3. 2004, čj. 2 Azs 12/2004 - 40, publikované pod č. 260/2004 Sb. NSS) je nutno podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a překážky vycestování podle § 91 téhož zákona posuzovat samostatně. Zatímco udělení azylu je vázáno na objektivní přítomnost pronásledování (§ 2 odst. 6 citovaného zákona) nebo na odůvodněný strach z něj v době podání žádosti o azyl, tedy zpravidla v době bezprostředně následující po odchodu ze země původu, překážka vycestování se naopak vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele o azyl do země původu. Žalovaný proto pochybil, když v odůvodnění napadeného rozhodnutí nezhodnotil informace získané o zemi původu stěžovatele samostatně, v rámci posouzení překážky vycestování.

Ze správního spisu lze spolehlivě usoudit, že stěžovatel přijel do České republiky z ekonomických důvodů a dále z důvodu všeobecné nespokojenosti se společenskými a politickými poměry v zemi původu, přičemž po skončení platnosti turistického víza požádal o azyl, aby si zde legalizoval pobyt. Stěžovatel v průběhu řízení žádné skutečnosti relevantní pro vyslovení překážky vycestování ve smyslu

ustanovení § 91 zákona o azylu netvrdil a takové skutečnosti nevyplynuly ani z podkladů, které si žalovaný v rámci řízení opatřil (včetně např. informací Ministerstva zahraničních věcí o Kyrgystánu z ledna 2006). Stěžovatel podal žádost o udělení azylu v únoru roku 2006 a žalovaný o ní rozhodoval v červnu téhož roku, tj. v relativně krátké době. Aktuální informace, které dle žalobní a stížní námitky žalovaný při posouzení překážky vycestování nezhodnotil, se týkají politických událostí v Kyrgystánu v březnu 2005 (tj. před podáním žádosti o azyl stěžovatelem). Z napadeného rozhodnutí je zcela zřejmé, že žalovaný zhodnotil všechny informace plynoucí z podkladů založených ve správním spise (včetně např. informací Ministerstva zahraničních věcí z ledna 2006 zmíněných shora). Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že rozhodnutí žalovaného je potřeba posuzovat jako celek a není možné zaměřit se pouze na několik jeho závěrečných odstavců, které se výslovně týkají překážky vycestování (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2007, čj. 8 Azs 19/2006 – 94, dostupné na www.nssoud.cz). S ohledem na konkrétní okolnosti případu proto Nejvyšší správní soud konstatuje, že shora zmíněné pochybení žalovaného nemohlo mít v posuzované věci vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.) a rozhodnutí žalovaného současně není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.).

Krajský soud v odůvodnění kasační stížností napadeného rozsudku mj. vyslovil, že žalovaný ani v části svého rozhodnutí týkající se překážky vycestování nepochybil. V relevantním úseku jeho odůvodnění sice není zcela jasný odkaz na konkrétní zprávy, ze kterých žalovaný vycházel, nicméně v kontextu rozhodnutí je situace zcela zřejmá. Krajský soud ve svém rozhodnutí řádně a dostatečně konkrétně odůvodnil, proč se ztotožnil s názorem žalovaného. Odůvodnění soudního rozhodnutí je logické, vnitřně konzistentní a dostatečně srozumitelné. Nejvyšší správní soud tedy neshledal rozsudek krajského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Stěžovatel dále namítl, že krajský soud i žalovaný svou úvahu o neexistenci překážky vycestování omezili pouze na soulad rozhodnutí s čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, žádný jiný mezinárodní závazek České republiky (např. čl. 3 a 8 Evropské úmluvy) v této souvislosti nehodnotili.

Z rozhodnutí krajského soudu (ani z rozhodnutí žalovaného) nevyplývá, že by vážil pouze soulad vycestování stěžovatele do země původu s čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Soud pouze výslovně uvedl, že vzhledem ke stěžovatelem opakovaně zdůrazňované apolitické minulosti nelze ve světle získaných informací učinit závěr, že by byl nebo mohl být v případě návratu do země původu vystaven riziku těžké újmy. Dále konstatoval, že v ne zcela politicky a ekonomicky stabilních režimech nelze dopředu vyloučit určitou míru negativního zacházení, nicméně rozhodně nikoli v takové intenzitě, která by byla v rozporu s čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků; zprávy o situaci v zemi původu

nepotvrdily existenci žádných důkazů, které by uvedený závěr vyloučily, a stěžovatel sám žádný důkaz nepředložil. Nejvyšší správní soud shledal takové posouzení za dostačující. Pokud jde o čl. 3 a 8 Evropské úmluvy, na něž stěžovatel v kasační stížnosti výslovně odkazoval, ze správního ani soudního spisu nevyplynulo, že by stěžovatel uvedl jakékoliv skutečnosti (hrozbu mučení v případě návratu do země původu, popř. existující soukromý a rodinný život v České republice), pro něž by jeho vycestování do země původu bylo v rozporu s uvedenými ustanoveními Evropské úmluvy; takové skutečnosti nevyplynuly ani z podkladů, které si v průběhu správního řízení opatřil žalovaný. Nelze rovněž přehlédnout, že stěžovatel na Evropskou úmluvu ve své jinak velmi stručné žalobě neodkázal (v této souvislosti srov. § 104 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud tedy neshledal ani v tomto ohledu rozsudek krajského soudu nezákonným či nepřezkoumatelným [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Stěžovatel konečně namítl, že řízení o žalobě bylo vedeno v jazyce, kterému nerozumí, a řízení před krajským soudem je tak stiženo vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud setrvale judikuje (srov. např. rozhodnutí ze dne 31. 8. 2004, čj. 4 Azs 261/2004 - 57, a ze dne 22. 10. 2003, čj. 3 Azs 26/2003 - 49, dostupná na www.nssoud.cz), že povinnost ustanovit tlumočníka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, vzniká soudu pouze tehdy, pokud o to účastník požádá a pokud by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem; potřeba tlumočníka musí být přitom zcela zjevná a sama vyjít v řízení najevo. Jestliže soud rozhoduje o věci bez nařízení jednání, není nutné ustanovit účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, tlumočníka, protože taková potřeba pro jednání před soudem nevyšla najevo. Ústavní soud vyslovil v nálezu ze dne 8. 8. 2005, sp. zn. II. ÚS 186/05 (dostupný na www.judikatura.cz), na nějž stěžovatel odkázal v kasační stížnosti (přes písařskou chybou uvedený údaj „186/95“), že pokud existuje pochybnost o tom, zda je účastník řízení s ohledem na své jazykové znalosti schopen adekvátně reagovat na výzvu soudu ke splnění procesních povinností nebo uplatnění procesních práv v českém jazyce, je třeba úkon soudu provést rovněž v jazyce, kterému účastník řízení rozumí, anebo mu ustanovit tlumočníka (§ 18 odst. 2 o. s. ř). Má-li soud ještě před provedením úkonu (vydáním usnesení k odstranění vad žaloby) k dispozici spis správního orgánu, ze kterého zcela jasně vyplývá, že účastník řízení nezná český jazyk a správní řízení bylo z tohoto důvodu vedeno v jiném jazyce a byl ustanoven tlumočník, musí na to soud reagovat, jinak porušuje základní právo účastníka zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

V posuzovaném případě stěžovatel v průběhu řízení před krajským soudem o ustanovení tlumočníka nepožádal (neučinil tak ostatně ani později v kasační stížnosti) a již v žalobě vyslovil souhlas s rozhodnutím věci bez jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Žalobu podal v českém jazyce, přičemž tato žaloba obsahovala všechny

zákonné náležitosti, a to jak obecné (§ 37 odst. 3 s. ř. s.), tak i speciální (§ 71 odst. 1 s. ř. s.), nebylo proto třeba stěžovatele vyzývat k opravě nebo odstranění vad podání (§ 37 odst. 5 s. ř. s.). Citovaný nález Ústavního soudu, na nějž stěžovatel v této souvislosti odkázal, tak na posuzovaný případ nedopadá, neboť se týká zcela odlišné skutkové situace. V průběhu soudního řízení nevyšla potřeba ustanovit stěžovateli tlumočníka ani jinak najevo. Nejvyšší správní soud uzavírá, že skutečnost, že řízení před krajským soudem bylo vedeno v českém jazyce, nepředstavuje vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud zhodnotil všechny stížní námitky jako nedůvodné a protože v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 1x 2100 Kč za jeden úkon právní služby (převzetí a příprava věci) a dále 1x 300 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, celkem 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu